

GEORGIVS BRAVN AGRIPP. CANDIDO LECTORI

S. D.

VIA IN HAC VRBIUM TOPOGRAPHIA, CANDIDE LECTOR, LIBERIO:
re sermone, expatiari non licuit, sed pro capacitate loci, in altera picturarum facie vacui urbium,
oppidorumque constringenda fuit descriptio, hinc factum, ut non ea, qua par erat, dignitate de eorū
magnificentia differere potuerim. Itaque in ea, quam nunc appendice, iungimus, quæ simul & indi-
cis vicem subibit, dum paulo fusius de quibusdam scribimus, veram indicis rationem (quem breuem;
angustisque limitibus comprehensum esse decet) minus obseruamus. Non quidem eo instituto,
quasi ea omnia, quæ de urbium primordio, antiquitate, conditoribus, situ, politica administratione,
prærogatiuis, ac priuilegijs, de magistratuum, variaque fortunæ mutatione, conscribi poterant, in
appendice hac comprehendere velim, hoc enim, vti laboris esset perardui, operisque immensi, ita
fallacis, incertæque inquisitionis foret. Eo, quod de primis urbium foundationibus, de originibus no-
minum, multa fabulis propinqua, scribantur, de multarum etiam principio, et Historiarum inopia,

& hominum incuria, perparum, aut nihil certi inueniatur. Quod, cum de multis Germaniæ urbibus, doceri facile possit, tum de
totius vniuersi domina, vrbe Romana, indubitatum est, quam aliqui à congregatione hominum, nomen habere, alij à Troianis, al-
lij ab Euandro, cæteri à Romulo conditam, scribunt. De quibus autem certi quippiam, historiarum monumentis commissum, ex-
tat; ex his præcipua, tum in ipsa enarratione, tum in hac appendice, ac indice, delibauimus, quibus etsi curiosi, non per omnia satis fi-
at, tamen candidis ingenijs, his, quæ non sine labore perquisita, candidè profero, ex parte me satis facturum, omnino spero. Maxi-
mè quidem, dum auctorum insertis nominibus, lectionem, fide dignam, reddimus. Quo etiam ipso, eorum obiectioni respondeo,
qui in longinqua, minusque mihi cognita loca, me calamum transtulisse, obijciunt. Si quid verò mihi in his, quibus auctorum de-
stitutor scriptis, ob rerum ignorantiam, aut imbecillitatem ingenij, fidei fortasse decederet, id, admiranda pictoris industria, artifi-
ciosa Hogenbergij manus, viuis urbium delineationibus, cumulatissimè compensabit, qui tanto studio, eas graphice, accurateque
depinxit, earumque hoc libro imagines tuta oculorum lustratione, citra itinerum peregrinationisque pericula, vno, quietè seden-
tis intuitu (quod in ipso loco, non ita commodè fieri posset) spectandas exhibet, ut etiam sine enarratione historica, earum situs,
forma, structura, atque conditio, non incommode perspicere queat. Vale. Ex Muzæolo nostro Agrippinensi. Calend. Ianuarij. An-
no partæ Salutis cId. Id. LXXV.

A.

33. ADENA, vrbs est Arabiæ metropolitana, & munitissima, in
radicibus montis edita, qui in mari lingula procurrit, sita, & v-
trinque fluctibus in sinu reductis alluitur, ita, ut peninsula fiat.
Mons est adeo sterilis, ut nec arbores villas, neque plantas effe-
rat, nempe, qui sit saxosus, & præruptis rupibus in altum pro-
minet. Aquis caret, raro admodum pluuijs irrigatur. Ex lon-
ginquo pago aqua, per aquæ ductum, in locum, qui ab vrbe qua-
tuor millibus passuum distat, deriuatur. Ea vrbs aquatio est.
Annona & cibarijs importatis vitur, quorum tamen est incre-
dibilis copia. Est cincta muris, munita turribus, exculta mœni-
bus, & ad aspectum pulcherrima. In illa mercatores è Perside,
& India, & Aethiopia, & ex multis Arabiæ regionibus sæpe co-
meant. Incolæ Mahumetem colunt, colore candido, & specie li-
berali sunt. Homines nobiles armis exercentur, & militaris
gloriæ decus ardentè expetunt. Rex alias ciuitates in mediter-
ranea regione possidet, & milites non paucos stipendijs alit, &
è suis tantū subditis, in prælium, cum opus est, duo millia equi-
tum educit. Vrbi verò huic moderatorem, cuius virtuti mul-
tum confidit, præponere solet. Hæc Orosius libr. IX. de rebus
ab Emanuele Lusitanicæ Rege, gestis. Paulus Venetus autem, hunc
in modum de hac vrbe, eiusque prouincia, scribit. Aden, inquit,
optimo portu excellit, ad quem ex India plurimæ appellunt na-
ues, aromata deferentes. Et negotiatores quidem Alexandrini,
illic ementes aromata, ponunt ea in naues paruas, atque septem
diebus, per flumen quoddam ducentes, postea humeris camelo-
rum imponunt, & triginta dierum itinere, per terram vsque ad
fluvium AEgypti deportant, & rursus in naues exonerantes, tan-
dem vsque ad Alexandriam perducunt. Nec potest compendio-
sior haberi via ab orientis partibus vsque Alexandriam: Nego-
riatores verò illi ducunt secum plurimos equos, quando nun-
dinandi gratia, in Indiam concedunt. Exigit autem Rex Aden
ab illis mercatoribus, qui per regionem suam aromata & alias
merces deferunt, vestigial maximum, vnde plurimum ditescit.
Quum Sultanus Babylonie obsideret ciuitatem Aconensem, &
eam expugnaret, Anno scilicet M.D.CC. misit Sultanus Aden
in auxilium eius triginta millia equitū, & quadraginta millia
camelorum, non, quod vsque adeo illius cuperet augere felici-
tatem, sed quod omnes maluit extinctos Christianos. A portu
Aden, eundo versus Septentrionem, sita est ciuitas Escier, quadra-
ginta distans milliariis ab illo portu, & habet sub se multas a-
lias ciuitates & castra, sed quæ omnia sunt de dominio regis A-
den. Est quoque iuxta hanc ciuitatem optimus portus, à quo innu-
meri equi ducuntur in Indiam. Abundat hæc Regio thure albo
atque optimo, quod de paruis arboribus, abietibus tamen simi-
libus, stillat. Incolæ crebris incisionibus perforant harū arbo-
rum cortices, ut thus extrahant, tametsi calor quoque, qui ibi ma-
ximus est, plurimum eliciat liquoris. Habet quoque Regio ipsa
palmas cum dactylis, sed, præter modicum risum nullum pro-
ducit frumentum, verum aliunde importandum est. Abundant
autem piscibus optimis, præsertim tunnis, qui ibi optimi habentur.
Vinum non habet, sed ex dactylis, riso, & saccaro, optimum
faciunt potum. Verueces, qui in hac regione inueniuntur, sunt
statura parui, auribus omnino carentes, sed loco earum, cornua

parua habent. Equi, boues, cameli, atque oues, vescuntur pisci-
bus, qui quotidianus illorum sunt cibus, quum illic ob immen-
sum calorem, herbarum & frumenta, ex terra haberi non possint.
Fit autem tribus anni mensibus piscium captura, scilicet, Mar-
tio, Aprili, & Maio, tantumque illorum capitur numerus, ut non
facile explicari possit. Hos pisces siccant, & seruant, atque per
totum annū animalibus edendos, pabuli loco, proponunt. Vescun-
tur autem animalia libentius de siccatis piscibus, quam re-
centibus. Fiunt etiam ab incolis panes bis cocti ex piscibus, id-
que in hunc modum. Concidunt pisces minutatim, atque con-
tundunt in modum farinæ, & postea commiscunt, & subagitant
quasi pastum panis, atque ad solem desiccari faciunt, & viuunt
ipsi, & iumenta ipsorum de illis panibus factitijs, per totum
annum.

20. AMSTELREDAMVM, Hollandiæ Metropolis, de qua
hunc in modum Hadrianus Barlandus. Hoc cæteris, quæ nomi-
nauimus, recentius oppidum, genus hominum incolit pecuniæ stu-
diosus. Quocirca in remotissimis etiam terris, negotiantur, ha-
bentque toto ferè anno, externum, domi suæ, mercatorem, præ-
stat hoc illis commoditas portus. Sunt alia quædam non poeni-
tenda Hollandiæ oppida, Goricum, Gouda, Alcmaria, Roterodamum,
eximij illius viri Erasmi Roterodami, vrbs nutricula.

46. ANCONA, Hadriaticum mare, venustissimo, in Piceno si-
tu, superbissimoque portu nobilitat. Agrum habet bonitate,
fertilitate, ac vbertate multorum nobilium fructuum, & fru-
menti, præstantem, maximè verò celebrem, generositatem vini, à
Strabone Plinioque, laudati, li. 14. cap. 6. Quod hodie nomina-
tissimum Siroli esse puto.

57. ANFA, celebre quondam Africa, multisque ædificijs no-
bile oppidum, nunc habitatoribus vacuum, cuius ruinas, & de-
solatos, ab omni cultore, hortos, cum Ioannes Leonis Africa-
nus conspexisset: Vix, inquit, lachrymas tenere potui, vbi quo-
rundam ædificiorum atque templorum (quorum adhuc quædam
exstant monumenta) miserandam ruinam ferè contempla-
tus fuisset. Horti, etsi non nihil adhuc fructuum producant, syl-
uas tamen magis dicas, quam hortos. Nunc autem Fessanorum
iniuria, ad tantam redacta est ea vrbs calamitatem, ut nulla pror-
sus spes sit, nouos, in posterum colonos, recipiendi.

17. ANVERPIA, longè celeberrimum in Brabantia Empo-
rium, dextram Scaldis ripam, longo tractu mœnibus & turri-
bus coronans, ab Oceano secundum flumen quindecim circiter
milliariis Brabanticis distat, quorum singula in terra tantum
spacij complectuntur, quantum si expeditus pedes, stato & or-
dinario gradu, intra horam vnā, absoluat, & laboris satis sit
habiturus, & non hiniū difficultatis. De huius vrbs situ, splen-
dore ædificiorum, populi industria atque diuitijs, quorundam
extant scripti libelli. Est hoc nobile oppidum partim mariti-
mum, Gallis, Germanis, Hispanis, Britannis, Italis, frequen-
tum. Hodie diuino munere, & Senatus prouidentia, sic floret
mercinonij, ut nec Londino in Anglia, nec apud Germanos
Francofordiæ, nec in Gallijs Parisio cedere debeat: priuata hic
domus affabre constructa. Certamè est in vrbe, quis elegantius
ædificet. Grandia sunt templa, vnum Deiparæ virginis augustis-
simum, cum turri altissima, ex candido lapide. Gentis mirum in
opifi-